

Guy Vandenbranden – 5 april 2009 – Galerie Dijkstra - Nederland

Bij een rondvraag om moderne kunst te typeren met één enkel woord zou “abstract” hoogst waarschijnlijk sterk scoren. Toch is abstractie niet nieuw, integendeel. Zo was abstracte kunst in het begin van de vorige eeuw de avant-garde vorm bij uitstek. Maar ook na de gruwelen van WO II was abstractie een dankbare uitweg voor heel wat kunstenaars die weigerden om nog menselijke vormen te schilderen. Bovendien hielp het hen om te ontsnappen aan de dominantie van het expressionisme dat tot een academisme verworpen was. Vanaf de jaren vijftig werden de mogelijkheden van de geometrische abstractie - het zogenaamde constructivisme - verder uitgediept.

Deze tentoonstelling laat ons kennis maken met de frisheid en vernieuwing van een na-oorlogse abstracte pionier als de Belg Guy Vandenbranden.

Vanaf 1952 koos de schilder Guy Vandenbranden resoluut voor de geometrische abstractie en werd lid of medeoprichter van de Brusselse kunstenaarsgroepen Art Abstrait (1952), Formes (1956) en Art Construit (1960). Vanaf 1960 woont en werkt hij te Antwerpen, waar hij in datzelfde jaar medestichter werd van de Nieuwe Vlaamse School. Als constructivistisch kunstenaar kon hij een zevental grote integratieprojecten in de architectuur uitvoeren, onder andere een muurschildering van niet minder dan 100 m lengte en 2,2 m hoogte in het Universitair Ziekenhuis Antwerpen.

De relatie Antwerpen – Nederland was zeer reëel. Met Nederland waren er vroege contacten. Het is te onderstrepen dat Guy Vandenbranden, en zijn collega's Mark Verstockt en de zopas overleden Dan Van Severen op het einde van de jaren vijftig een reële kern vormden met Antwerpen als basisterrein. Samen met de schrijvers Hugues Pernath en Ivo Michiels zijn ze een min of meer homogene groep die zich in de jaren zestig ook vaak in Nederland zal manifesteren. In 1961 kreeg Guy Vandenbranden bovendien een onemanshow in de befaamde hedendaagse Galerie Orez in Den Haag, waar ook de Nederlandse kunstenaar Jan Schoonhoven en zijn medestanders van de Nul-groep en de Duitser Günter Uecker en zijn kompanen van de ZERO-groep exposeerden. Belangrijk is in dit kader ook de expo uit 1967 getiteld “8 uit Antwerpen” in De Doelen te Rotterdam, met naast Guy Vandenbranden ook Jan Dries, Bert De Leeuw, Vic Gentils, Walter Leblanc, Pol Mara, Jef Verheyen en Mark Verstockt.

Nederland bleef trouwens een belangrijk land voor Guy Vandenbranden, met openbare opdrachten en met expo's o.m. bij Jos Art Galerie in Amsterdam. Zijn trouwe vriend, de kunstenaar Jas, die ons veel te vroeg ontviel, steunde hem daarbij onvoorwaardelijk

Het constructivisme van Guy Vandenbranden wil de kunstzinnige expressie enkel bepaald zien door de beeldende middelen zelf. Hij maakte zich rond 1951 los van de vroegere (figuratieve) banden en begon in de geest van Mondriaan de verflagen in elementaire tonen egaal uit te strijken. Composities met boogvorm in wit en zwart, bruin en blauwachtig grijs domineerden en hadden een zekere affiniteit met de vroege Victor Vasarely. In de jaren zestig evolueerde Guy Vandenbranden voor een korte tijd (1963-1964) naar het reliëfobject, om vervolgens – tot vandaag – de compositie meestal op het platte vlak, op een koele wijze te behandelen. De vormen en de kleuren die de kunstenaar gebruikt, evenals de ruimte die ze innemen en de compositie, kenmerken zich door een volkomen autonomie.

Als constructivist gebruikt hij geometrische vormen, die hij ook integreert in de architectuur. Hij gaat steeds uit van dezelfde stijlprincipes: een strikte beperking van materie en vorm, een hechte opbouw, een zuiver en eenvoudig beeld en een duidelijk ritme. Zijn kleuren geven een apart accent aan de abstracte vormtaal. Hij mengt de basiskleuren tot nieuwe samenstellingen. Het is berekening contra spontaneïteit, programmering tegen gestualiteit, discipline in plaats van improvisatie. Gedurende meer dan een halve eeuw is Guy Vandenbranden op streng geometrische manier op zoek naar zijn essentie van de schilderkunst en heeft hij als een rasecht artiest eigentijds constructivistisch werk gecreëerd van blijvende waarde. Hij is een sleutelfiguur in de tweede generatie constructivisten.

Ernest Van Buynder,

Pro-voorzitter MuHKA.